

Tulevaisuuden ennakointia – opintojen nivelvaiheita kehittämässä

Opiskelijoiden kokemuksia ammatillisen toisen asteen ja ammattikorkeakouluopiskelun nivelvaiheen yhteistyöstä

Airi Laitinen

TtL, yliopettaja
Savonia-ammattikorkeakoulu
airi.laitinen556@gmail.com

Anu Kinnunen

TtM, lehtori
Savonia-ammattikorkeakoulu
anu.kinnunen@savonia.fi

Tarja Väisänen

TtM, opettaja
Savon ammattiopisto (Sakky)
tarja.vaisanen@sakky.fi

Tiivistelmä

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) nostaa esiin korkeakoulutuksen kehittämisessä yhteistyön korkea-asteen ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen välillä. Ministeriön tavoite on, että korkeakoulut hyö-

dyntävät toisen asteen tutkintoja opiskelijavalinnassa nykyistä enemmän. Lisäksi niiden odotetaan lisäävän yhteistyötä toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa korkeakouluopintoihin siirtymisen nopeuttamiseksi. Tässä artikkelissa tarkastellaan Savon ammattiopiston (Sakky) ja Savonia-ammattikorkeakoulun toteutta-

maa nivelvaiheeseen liittyvää kokeilua Sujuvasti korkeakouluun–NIVA-hanketta. Pilottiin osallistui viisi lähihoitajaopiskelijaa, jotka suorittivat lähihoitajatutkinnon valinnaisen tutkinnon osan ammattikorkeakoulun fysioterapeutin tutkinto-ohjelman opiskelijoiden mukana. Lähihoitajaopiskelijat opiskelivat korkeakoulussa avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoina. Pilotin arviointia tehtiin lukemalla opiskelijoiden lähtötasokuvauksia, blogikirjoituksia sekä haastattelemalla. Tulosten mukaan sekä ammattikorkeakoulu että toisen asteen ammatillinen koulutus hyötyivät tällaisesta yhteistyöstä. Tärkeintä on kuitenkin opiskelijoiden saama hyöty

nivelvaiheesta, mikä näkyi opintojen kokonaisajan lyhenemisestä. Tämä mahdollistaa nopeamman siirtymisen työelämään. NIVA-pilotin kokemukset kaikilta osapuolilta ovat olleet pääosin myönteisiä, ja yhteistyötä lähdetään jatkamaan. Tulevaisuudessa nivelvaiheen kehittämis-kohteena on soveltuvuuskokeiden aikais-taminen, mikä mahdollistaa sujuvan siirtymisen tutkinto-opiskelijaksi. Kehittä-misen kohteena on myös nivelvaiheen opiskelijoiden ohjauksen tehostaminen.

Avainsanat: *toisen asteen ammatillinen koulutus, ammattikorkeakoulu, nivelvaihe, yhteistyö, fysioterapeuttikoulutus*

Koulutuksen tehtävä on vastata työelämän tarpeisiin. Tänä päivänä työelämään pääsyn ja jatko-opintojen edellytys on käytännössä vähintään toisen asteen tutkinto (Kiuru, 2016).

Matalan osaamistason työpaikat katoavat nopeutuvalla tahdilla (Koskinen, 2016). Työelämän osaamisvaatimukset edellyttävät siis erityisesti entistä korkeampaa muodollista koulutusta (Kiuru, 2016). Suomi onkin jo vuonna 2012 osana EU:n kasvustrategiaa asettanut tavoitteeksi, että vuoteen 2020 mennessä vähintään 42 prosenttia 30–34-vuotiaista on suorittanut korkeakoulututkinnon (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2012). Toisen asteen ammatillinen koulutus toimii paitsi väylänä työelämään, myös yhtenä väylänä jatko-opintoihin korkeakouluun.

Nuorten koulutusvalinnat ovat pitkittyneet ja tulleet monimutkaisemmiksi. Pitkät opiskeluaikat ja hidas siirtyminen koulutuksesta työelämään ovat koulutusjärjestelmän tehokkuutta ajatellen hankalia.

(Kouvo, Stenström, Virolainen, & Vuorinen-Lampila, 2011.) Koulutuksen nivelvaiheiden sujuvuuden parantamiseen ja tiivistämiseen onkin syytä kiinnittää huomiota. Koulutuksen läpäisyä kokonaisuutena tulisi myös tehostaa. (Kiuru, 2016.) Nivelvaiheella tarkoitetaan opiskelijan joustavaa siirtymistä toiselta asteelta ammattikorkeakouluopintoihin jo toisen asteen opintojen aikana. Nivelvaihe ajoittuu yleisimmin toisen asteen opintojen loppuvaiheeseen (esim. osaamialaopintoihin), jolloin viimeisen lukuvuoden opinnot suoritetaan jo ammattikorkeakouluopinnoissa. Työelämään siirtymisen nopeuttaminen kuuluu Juha Sipilän hallituksen kärkihankkeisiin. Työuria pyritään pidentämään alkupäästä, ja sen vuoksi nopeaa valmistumista ja siirtymistä työelämään halutaan tukea. Tämän johdosta halutaan rakentaa mahdollisimman joustavia opintopolkuja eri koulutusasteiden välille ja lisätä toisen asteen koulutuksen ja korkeasteen välistä yhteistyötä. (Valtioneuvoston kanslia, 2015.)

Myös opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) nostaa esiin korkeakoulutuksen

kehittämisessä yhteistyön korkeakoulun ja toisen asteen välillä. Ministeriön mukaan tavoite on, että korkeakoulut hyödyntävät toisen asteen tutkintoja opiskelijavalinnassa nykyistä enemmän. Korkeakoulujen odotetaan lisäävän yhteistyötä toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa korkeakouluopintoihin siirtymisen nopeuttamiseksi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2018.) Yksi vaihtoehto valinnaisuuden lisäämiseksi ja ammattikorkeakouluun siirtymisen nopeuttamiseksi olisi näkemyksemme mukaan ammattikorkeakouluopintojen sisällyttäminen toisen asteen tutkinnon valinnaisiin opintoihin kaikille toisen asteen opiskelijoille. Ammattikorkeakouluopintojen opiskelu mahdollistettaisiin siis osana ammatillista perustutkintoa.

Ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen välinen nivelvaiheyhteistyö ei ole kuitenkaan kovinkaan tiivistä, ja se kangertelee. Kuitenkin Juujärven ja Pesson (2013) mukaan toisen asteen ammatillinen koulutus ja ammattikorkeakoulu pystyvät tulokselliseen yhteistyöhön, mutta se vaatii suunnitelmallisuutta ja sitoutumista. Myös Hintsanen ym. (2016) mielestä halua yhteistyöhön on, mutta selkeät tavoitteet puuttuvat tai ne ovat heikkoja. Toteutunut yhteistyö on huomattavasti vähäisempää kuin koettu tarve. Esimerkiksi nivelvaiheiden kehittäminen on osa tärkeää yhteistyön kehittämistä.

Koulutusasteiden välistä yhteistyötä vaikeuttavat erilaiset oppimiskulttuurit. Yhteistyön luomisessa tulisikin kiinnittää huomiota opiskelijoiden erilaiseen tasoon ja toimintatapoihin (Juujärvi & Pessa, 2013). Ammattikorkeakoulujen valintakokeet saattavat olla haasteellisia ammatillista väylää tuleville, sillä ne voivat suosia ylioppilaita mitatessaan tiedollista osaamista (Hintsanen ym., 2016). Yksi mah-

dollisuus tämän korjaamiseksi voisi olla käyttää normaalien valintakokeiden sijasta erillisvalintaa. Opiskelijoiden käyttäytymishäiriöt, oppimisvaikeudet ja mielen-terveysongelmat voivat myös olla vaikuttamassa koulutusasteiden välisen nivelvaiheen sujuvuuteen (Rinne, Järvinen, Tikkanen, & Aro, 2012).

Jos tiedollinen osaaminen on ammatillista väylää tuleville mahdollisesti heikkous, heidän vahvuuksinaan puolestaan pidetään työelämätaitoja ja -valmiuksia, vastuullisuutta, vuorovaikutustaitoja, ja heidän nähdään olevan määrätietoisia ja motivoituneita opiskelijoita. He ovat siis hyviä hakijoita, sillä ammattikorkeakoulujen on tärkeä saada motivoituneita opiskelijoita opiskeluaikojen lyhentämiseksi. (Hintsanen ym., 2016).

Hallituksen ja OKM:n tavoitteet näkyvät myös Savonia-ammattikorkeakoulun strategiassa. Savonia on strategiansa mukaan aktiivinen ja rohkea uusissa kokeiluissa. Se haluaa lisätä yhteistyötä toisen asteen kanssa ja osana sitä kehittää joustavia opintopolkujua. Koulutusasteiden nivelvaiheiden pitäisi joustaa ja opintoihin hakeutumisen monimuotoistua. (Savonia-ammattikorkeakoulu, 2016.) Myös Savon ammattiopiston strategiassa on toiminnallisena tavoitteena yhteistyö toisten toimijoiden kanssa (Savon koulutuskuntayhtymä, n.d.).

Ammatillisen koulutuksen reformi on yksi hallituksen kärkihankkeista. Ammatillista koulutusta on välttämätöntä uudistaa, koska tulevaisuuden työelämässä tarvitaan uudenlaista osaamista ja ammattitaitoa. Uudistumista edellyttää myös se, että koulutukseen käytettävää rahaa on aiempaa vähemmän. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2015.) Savon ammattiopisto (Sakky) ja Savonia-ammattikorkeakoulu

päättivät lähteä kokeilemaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen nivelvaiheeseen liittyvää yhteistyötä Sujuvasti korkeakouluun–NIVA-hanke -nimisenä pilottina. Pilotti rajattiin koskemaan lähihoitajakoulutuksen kuntoutuksen osaamisalan opiskelijoita ja ammattikorkeakoulun fysioterapeutin tutkinto-ohjelmaa. Lähihoitajakoulutuksen viimeisen lukukauden opiskelijat saivat suorittaa fysioterapeuttikoulutuksen ensimmäisen lukukauden opinnot avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoina.

Opintopolku kohti fysioterapeutin tutkinto- ohjelmaa – NIVA-pilotti

NIVA-pilotti aloitettiin syyskuussa 2016 lähihoitajaopiskelijoiden rekrytointitilaisuudella, jossa kartoitettiin opiskelijoiden kiinnostusta kokeiluun. Mahdollisuutta tarjottiin ensisijaisesti kuntoutukseen suuntautuville lähihoitajaopiskelijoille. Rekrytointitilaisuudessa opiskelijat saivat informaatiota mahdollisuudesta siirtyä avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoina fysioterapeutin tutkinto-ohjelmaan Savonia-ammattikorkeakouluun. Heille kerrottiin myös tarkemmin opintojen sisällöistä sekä ammattikorkeakoulun opiskelukäytännöistä, ja heille korostettiin motivaation tärkeyttä sekä opintojen haasteellisuutta korkeakouluopinnoissa. Lisäksi he täyttivät tuossa tilaisuudessa kyselylomakkeen, jossa tiedusteltiin heidän toiveitaan ja tarpeitaan mahdollisina ammattikorkeakouluopiskelijoina. Kyselylomakkeessa pyydettiin kuvailemaan, mitä tietoja olisi hyvä olla Moodle-verkko-oppimisympäristöllä opintojen ohjaamista ja tuen tarpeita ajatellen. Moodlen rakennettiin opiskelijoille valmennuspaketti korkeakouluopintoihin valmentautumista varten. Opiskelijoille haluttiin tarjota mahdolli-

suus tutustua matalalla kynnyksellä korkeakouluopiskeluun ja fysioterapian tutkinto-ohjelmaan verkko-oppimisympäristön ja chat-neuvonnan avulla. Pilotista innostuneet seitsemän opiskelijaa ilmoittautuivat sähköpostitse Savon ammattiotiston yhdyshenkilölle.

Pilottiin mukaan lähti lopulta viisi opiskelijaa. Kaksi aikaisemmin ilmoittautunutta veti hakemuksensa pois omiin henkilökohtaisiin syihin vedoten. Opiskelijoita lähestyttiin sähköpostitse joulukuussa 2016 ensi-informaatiolla, jossa heille annettiin tarkempaa tietoa opintojen konkreettisista päivämääristä ja sisällöistä. Heille tarjottiin myös mahdollisuutta tulla tutustumaan Savonia-ammattikorkeakouluun huhtikuussa 2017 ja samalla tapaamaan opinto-ohjaajaa sekä tulevaa ryhmätuutoria. Tilaisuudessa oli myös mahdollista tutustua tuleviin opetustiloihin sekä kysyä mieltä askarruttavia kysymyksiä. Opiskelijat saivat myös tunnukset Moodlen sekä tiedot valmennuspaketista korkeakouluopintoihin. Valmennus toteutettiin verkko-opintoina Moodlessa. Touko-kesäkuussa 2017 opiskelijat suorittivat Moodlen valmennuspaketin, joka tutustutti heidät Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijan ohjeisiin, tukimahdollisuuksiin sekä fysioterapeutin tutkinto-ohjelman opetussuunnitelmaan. Samalla he pohtivat Moodlen verkkotehtävien avulla omia valmiuksiaan korkeakouluopiskelijoina sekä mahdollisia tuen tarpeita peilaten omaa osaamistaan opetussuunnitelmaan.

Elokuussa 2017 opiskelijoilla oli mahdollisuus ottaa yhteyttä opettajiin ja opiskelijatuutoreihin ja esittää heille kysymyksiä Moodlen chat-toiminnon kautta. Tähän ei kuitenkaan vaikuttanut olevan tarvetta. Opiskelijat aloittivat opintonsa syyskuussa aloittavan fysioterapeu-

Kuvio 1. Opiskelijan polku kohti fysioterapeutin tutkinto-ohjelmaa

tin tutkinto-ohjelman opiskelijaryhmän mukana. Ryhmän koko oli 45 opiskelijaa, mikä sisälsi viisi pilottiopiskelijaa. Opiskelijat saivat alkuvaiheessa ohjausta sekä opettaja- että opiskelijatuutoreilta. Heidän opintopolkunsa eteni täysin tutkinto-opiskelijaryhmän mukana. Syyslukukaudella he opiskelivat seuraavat opintojaksot: sosiaali- ja terveysalaa oppimassa (5 op), kehon rakenteet ja toiminnot (5 op), fysioterapian lähtökohdat ja toiminnalliset perusteet (5 op), kasvu, kehitys ja oppiminen (5 op) sekä fysioterapeuttinen ohjaus (5 op). (Savonia, 2017). Syyslukukauteen sisältyi yhden viikon orientaatioviikko fysioterapiayrityksessä

sekä päiväkodeissa. Opiskelijoiden polku kohti fysioterapeutin tutkinto-ohjelmaa on kuvattu kuviossa 1.

Opiskelijat olivat avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoita syyslukukauden 2017 ajan ja siirtyivät tutkinto-opiskelijoiksi 1.1.2018 erillisvalinnan kautta. Tämä edellytti heiltä soveltuvuuskokeen läpäisyä, johon he osallistuivat marraskuun alussa. Heillä tuli olla myös lähihoitajan tutkintotodistus 1.1.2018 mennessä. Lisäksi heillä piti olla suoritettuna avoimen ammattikorkeakoulun syyslukukauden opintoja 30 opintopistettä.

Tammikuun 2018 alussa tilanne oli se, että viidestä aloittaneesta opiskelijasta tutkinto-opiskelijoiksi pääsi kaksi opiskelijaa. Yksi lopetti kokonaan omista henkilökohtaisista syistä, ja kaksi jatkoi avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijana. Nämä kaksi jatkavaa avoimen opiskelijaa eivät suoriutuneet ensimmäisestä soveltuvuuskokeesta, joten he osallistuvat seuraaviin soveltuvuuskokeisiin.

Arviointia nivelvaiheen kokeilusta

Pilotista haluttiin kerätä tietoa kokemuksista ja sitä kautta kehittää opiskelijaohjausta. Tärkeä näkökulma jatkoa ajatellen oli myös käytänteen juurruttaminen. (Kuvio 2.) Opiskelijat kirjassivat kokemuksiaan yhteiseen blogiin. Pilotissa lähdettiin analysoimaan ensin opiskelijoiden blogikirjoituksia ja opiskelijoiden omaa lähtötason kuvausta marraskuussa 2017. Tämän jälkeen haastateltiin teemahaastattelun keinoin jokainen opiskelija yksilöllisesti. Teemoja haastattelussa olivat seuraavat:

1. Koulutukseen hakeutuminen: Mikä fysioterapiatyössä erityisesti kiinnostaa?
2. Opiskelua edistävät tekijät
3. Opiskelua vaikeuttavat tekijät
4. Opiskelun opastus ja ohjaus.

Näiden haastattelujen avulla saatiin jo syvällisempää tietoa opiskelijoiden kokemuksista opinnoissa. Yksilöhaastattelut analysoitiin joulukuussa 2017. Opiskelijat haastateltiin vielä uudestaan kahdessa ryhmässä helmikuussa 2018. Toisessa ryhmässä olivat soveltuvuuskokeen läpäisseet kaksi opiskelijaa ja toisessa ne kaksi, jotka eivät olleet läpäisseet soveltuvuuskoetta.

Analysivaiheessa haastatteluaineisto litemoitiin ja analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Haastattelut ja analyysit teki kaksi tutkijaa yhdessä.

Opiskelijoiden ajatuksia nivelvaiheen kokeilusta

Koulutukseen hakeutuminen

Opiskelijat kuvasivat hakeutuneensa koulutukseen ammatin käytännönläheisyyden vuoksi. Heidän hakeutumiseensa vaikutti erityisesti tieto ja käsitys fysioterapia-alasta.

”Fysioterapialla pystytään vaikuttamaan ihmisten hyvinvointiin ja sen edistämiseen ja siinä ollaan enemmänkin läsnä asiakkaan kanssa. Enemmän paneudutaan asiakkaaseen.”

Kuvio 2. Pilotin arviointiprosessi

Fysioterapia nähtiin laaja-alaisena ammattina, jossa liikkuminen ja liikunta ovat mukana. Myös ammatin haasteellisuus ja työn itsenäisyys sekä vastuullisuus koettiin hyvänä asiana. Haastatellut opiskelijat olivat jo ennen pilotin tarjoamaa mahdollisuutta pohtineet fysioterapiaa ammattina. Pilotti tarjosi mahdollisuuden siirtyä suoraan ammattikorkeakoulun opiskelijaksi, mikä säästi merkittävästi aikaa. Annettu ensi-informaatio pilotista Savon ammattiopistolla toimi myös innostavana tekijänä koulutukseen hakeutumisessa.

Opiskelua edistävät ja vaikeuttavat tekijät

Korkeakoulun ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen opiskelukulttuureissa on yhtäläisyyksiä, mikä helpotti opiskelijan orientoitumista korkeakouluopintoihin. Erona nähtiin opiskelijan rooli aktiivisena oppijana: korkeakouluopinnoissa joutuivat ottamaan enemmän itsenäistä vastuuta oppimisesta. Tieteellisyys nousi myös korkeakouluopinnoissa vahvemmin esille.

Opiskelua edistäväksi asiaksi nousi erityisesti käytännönläheinen opetus ja sama oppimisalusta. Opiskelumenetelmät painottavat opiskelijan aktiivista osallistumista, ja opettajan tehtävä on ohjata ja tukea. Opiskelijoiden elämäkokemus ja kokemukset lähihoitajan opinnoista edistivät opiskelua.

”Samoja elementtejä lähihoitajan ja fysioterapeutin työssä, on helppo lähteä syventämään.”

Pilottiin valikoituneet opiskelijat kokivat myös omat organisointitaidot ja stressin sietokyvyn vahvuudeksi, joka edisti opiskelusta selviytymistä. Merkittävimmäksi oppimista edistäväksi tekijäksi nousi motivaatio ja alan kiinnostavuus. Jokainen pi-

lottiin valikoitunut opiskelija korosti erityisesti motivaation merkitystä oppimisen edistäjänä.

Opiskelijat olivat tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen, niin opettaja- kuin opiskelijatuutoreilta sekä aineenopettajilta. Ohjaus oli ollut oikea-aikaista koko prosessin ajan. Tapaaminen Savonia-ammattikorkeakoululla huhtikuussa ennen opintojen alkua koettiin hyvin merkitykselliseksi. Savonia-ammattikorkeakoulun tiedottaminen nousi opiskelua merkittävästi tukevaksi tekijäksi. Opettajiin oli saanut yhteyden hyvin sähköpostilla tarvittaessa. Lisäksi opiskelijat nostivat esille, että kirjaston ja opintotoimiston sekä ryhmän välinen tiedonkulku toimi hyvin.

Korkeakouluopiskelua haittaavina tekijöinä haastatellut toivat esille taloudellisia, oppimiseen liittyviä ja organisatorisia tekijöitä. Haastatellut tekivät taloudellisista syistä töitä lähihoitajana opiskelun ohella ja kokivat sen ajoittain kuormittavaksi tekijäksi. Tämä myös toi haasteen ajan riittävydestä sekä opiskeluun, työntekoon että vapaa-aikaan. Oppimiseen liittyvinä tekijöinä opiskelijat nostivat haasteet kielissä, matematiikassa ja osin myös tietotekniikassa. Organisatorisina haasteina opiskelijat kokivat suuren oppilaitoksen sekä suuren ryhmäkoon. Suuri ryhmäko-ko aiheutti luokassa taustahälyä, mikä vaikeutti oppimista.

Lisäksi opiskelu kahdessa oppilaitoksessa yhtä aikaa toi omat haasteensa. Lähihoitajatutkintoon kuulunut valinnainen tutkinnon osa vei aikaa. Opiskelijat olisivat toivoneet liiketoimintasuunnitelmaan lisää ohjausta Savon ammattiopistolta. Soveltuvuuskokeisiin opiskelijat olisivat toivoneet pääsevänsä jo kesäkuussa. He kokivat odottamisen jännittävänä ja stressaavana.

Pilottiin liittyvä ohjaus

Pilottiin valikoituneet opiskelijat olivat tyytyväisiä nivelvaiheen ohjaukseen. ”*Pehmeä siirtymävaihe*” on opiskelijan alkupe- räisilmaisu, joka kuvasi hyvin heidän ko- kemuksiaan nivelvaiheesta ja sen ohjauk- sesta. Opettaja- ja opiskelijatuutoreiden antama ohjaus oli riittävää ja oikea-aikais- ta. Moodlesta he saivat tietoa tutkinto-oh- jelman sisällöistä. Savonia ammattikor- keakouluun tutustuminen ja siellä saatu ohjaus koettiin merkitykselliseksi.

”Kyllä työ ootte rakentanut sen rungon, mitä annoitte ymmärtää ja niin se on mennyt niin.”

Pohdintaa nivelvaiheen kokeilusta

Savon ammattiopisto (Sakky) ja Sa- vonia-ammattikorkeakoulu toteut- tivat yhdessä Sujuvasti korkea- kouluun–NIVA-hankkeen, joka kehitti toisen asteen ja ammattikorkeakoulu- opintojen välistä nivelvaihetta. Pilottiin osallistui viisi lähihoitajaopiskelijaa, jotka suorittivat lähihoitajatutkinnon valinnai- sen tutkinnon osan ammattikorkeakoulun fysioterapeutin tutkinto-ohjelman opis- kelijoiden mukana. Sekä ammattikor- keakoulu että ammatillinen toisen asteen koulutus hyötyvät tällaisesta yhteistyöstä. Nivelvaiheiden polkujen kehittäminen on tulevaisuuden ennakointia. Se vahvistaa osaamista ja nopeuttaa myös nuorten ura- kehitystä. Korkeakoulut saavat motivoitu- neita opiskelijoita, joilla on sosiaali- ja ter- veysalan tuntemusta sekä käytännön osaa- mista. Heillä on realistinen käsitys fysio- terapiasta ja fysioterapeutin tehtävistä. Re- formin myötä ammatillisen koulutuksen rahoitusperusta muuttui. Oppilaitos saa 15 % rahoituksestaan jatko-opintoihin ja työelämään siirtyneistä opiskelijoista. Tä-

mä kannustaa nivelvaiheiden kehittämi- seen ja jatkamiseen. Myös oppilaitosten ja opettajien välinen yhteistyö mahdollistuu ja tiivistyy. Tärkeintä on kuitenkin opis- kelijoiden saama hyöty nivelvaiheesta, jol- loin opintojen kokonaisaika lyhenee. Tä- mä mahdollistaa nopeamman siirtymisen työelämään.

Pilotti toi esille korkeakoulun ja amma- tillisen oppilaitoksen opiskelukulttuurien yhteneväisyydet ja erot. Yhteneväisyyte- nä voidaan nähdä yhteiset oppimisväli- neet (esim. Moodle) ja käytännönläheinen opetus. Erona havaittiin opiskelijan rooli oppijana. Korkeakoulussa korostetaan ja painotetaan opiskelijan itsenäistä velvol- lisuutta ottaa vastuuta omasta oppimis- taan. Sen lisäksi erona voidaan nähdä tie- teellinen ote opinnoissa.

Lähihoitajaopiskelijoiden selkeitä vah- vuuksia korkeakouluopiskelijoina ovat vuorovaikutustaidot, asiakkaan kohtaami- nen ja rohkeus käytännön taitojen opet- teluun. Suurin vahvuus lienee kuitenkin opiskelijoiden motivaatio tulevaa ammat- tia ja opiskelua kohtaan.

Kaksi viidestä nivelvaiheeseen osallistu- neesta opiskelijasta pääsi jatkamaan tut- kinto-opiskelijaksi: tästä nousee ajatus tämän muotoisen nivelvaiheen kan- nattavuudesta. Tästä näkökulmasta ni- velvaiheen opiskelijaohjaukseen käy- tetään useamman opettajan resurssia. Toisaalta kaksikin opiskelijaa voi olla yhteiskunnan näkökulmasta merki- tyksellistä nopeamman työelämään siirtymisen näkökulmasta. Tästä pilotis- ta saatujen kokemusten perusteella kehit- tämiskohteena voisi olla panostaminen opiskelutaitojen vahvistamiseen. Toinen kriittisesti tarkasteltava seikka on toisen asteen ammatillisen koulutuksen opis- kelijoiden valmiudet korkeakouluopiske-

luun. Opiskeluvaihtoehtoja tulisi testata ennen korkeakouluopiskelun aloittamista. Esimerkiksi valintakokeeseen osallistuminen ennen opiskelun aloittamista voisi olla ratkaisu tähän.

Kuitenkin NIVA-pilotin kokemukset kaikille osapuolille ovat olleet niin hyviä, että yhteistyötä lähdetään jatkamaan. Jatkossa huomioidaan pilotin tuomat kokemukset ja erityisesti kehittämisen kohteet. Soveltuvuuskokeet järjestetään ennen opintojen varsinaista aloitusta ja valinnaisen tutkinnon osan ohjausta tehostetaan. Reformin myötä valinnaisen tutkinnon osan haaste poistuu, sillä korkeakouluopinnot voidaan sisällyttää ammatillisiin opintoihin kaikille toisen asteen opiskelijoille.

*”Sitä saatiin mitä tilattiin
ja jatkoa on luvassa”*

Lähteet

Hintsanen, V., Juntunen, K., Kukkonen, A., Lampu, V.-M., Lempinen, P., Niinistö-Sivuranta, S., Nordlund-Spiby, R., Paloniemi, J., Rode, J.-P., Goman, J., Hietala, R., Pirinen, T., & Seppälä, H. (2016). *Liikettä niveliin. Ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakouluun johtavien opintopolkujen ja koulutusasteiden yhteistyön toimivuus*. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

Juujärvi, S., & Pessa, K. (2013). Ammattikorkeakoulun ja ammatillisen toisen asteen yhteistyö alueellisessa innovaatiotoiminnassa: tuloksia Koululi-hankkeesta. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 15(4), 24–38.

Kiuru, K. (2016). Oppioikeudesta riittävään koulutukseen. Teoksessa K. Söder, & A. Karlsson (toim.), *Suomen koulutuspolitiikan tulevaisuus* (ss. 70–78). Helsinki: Into Kustannus.

Koskinen, M. (2016). Yhteiskunnan ja aikuiskoulutuksen muutoksia. Teoksessa K. Söder, & A. Karlsson (toim.), *Suomen koulutuspolitiikan tulevaisuus* (ss. 155–161). Helsinki: Into Kustannus.

Kouvo, A., Stenström, M.-L., Virolainen, M., & Vuorinen-Lampila, P. (2011). *Opintopoluilla opintourille*. Katsaus tutkimukseen. Tutkimuslauseita

42. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2018). *Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka ja sen kehittäminen*. Luettu osoitteesta <http://minedu.fi/korkeakoulu-ja-tiedelinjaukset>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2015). *Ammatillisen koulutuksen reformi. Hankkeet ja säädösvalmistelut*. Luettu osoitteesta <http://minedu.fi/amisreformi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2012). *Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016. Kehittämissuunnitelma*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:1. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Rinne, R., Järvinen, T., Tikkanen, J., & Aro, M. (2012). Koulutuspolitiikan muutos ja koulun asema Euroopassa – kahdeksan maan rehtorien näkemys. *Kasvatus*, 43(5), 460–475.

Savonia-ammattikorkeakoulu. (2017). Fysioterapeutin tutkinto-ohjelman opetussuunnitelma. Luettu osoitteesta <http://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KS&krtid=1096>

Savonia-ammattikorkeakoulu. (2016). *Savonian strategia 2017–2020. Suomen vaikuttavin ammattikorkeakoulu 2020*. Luettu osoitteesta <http://portal.savonia.fi/amk/sites/default/files/pdf/organisaatio/Savonia%20Strategia%202017-2020-FINAL.pdf>

Savon koulutuskuntayhtymä. (n.d.). *Kuntayhtymän strategia 2018–2020*. Luettu osoitteesta <https://www.sakky.fi/kuntayhtyma/esittely/organisaatio/kuntayhtyma-strategia>

Valtioneuvoston kanslia. (2015). *Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strategien ohjelma*. Hallituksen julkaisusarja 10/2015. Luettu osoitteesta http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDISTETTY_netti.pdf/801f523e-5dfb-45a4-8b4b-5b5491d6cc82

